

„indebitam gratitudinem vestram, justitiæ favo-
re, nostrorum favebit & clamantium ad cœ-
lum oppressorum subditorum vestrorum, quibus
non compati certe non possumus, voces exau-
diet. Datum &c. „

Verum est tamen, quod præscripta littera diffi-
dationis scripta fuit in M. CCC. LXXXVIII. &
ante præscriptionem ipsius idem Dominus Comes
Virtutum, Dominus Mediolani, confederatus erat
cum Ducali Dominio Venetiarum. Qui Veneti jam
ad principium nostræ guerræ confederati erant
cum Utinensibus, & eorum colligatis: & nos de
Maniaco cum ipsis. Et antequam confederatio-
nem fecerunt cum ipso Domino Comite Virtu-
tum, fecerunt cum certis pactis pro Utinensibus
& eorum colligatis, sicut inferius in tenore litte-
rarum ipsorum Utinensium missarum describitur in
fine. Post ipsius vero diffidationis terminum, ipse
Dominus Comes Virtutum suas gentes misit con-
tra ipsius Domini Paduæ potentiam. Tunc dimis-
so D. Francisco Novello ejus filio in Civitate Pa-
duæ, idem D. Franciscus Senior ivit in Tervisio:
ibique moram ducens, & subveniente Virgine Ma-
ria Domino Comiti prædicto, qui bonum animum
habebat Ecclesiæ Aquilegenfi & habuit, quæ per
potentiam Domini Paduæ fuerat destructa, dero-
bata, & despoliata, & monumenta DD. Patriar-
charum præteritorum Pastorum ipsius benedictæ
Ecclesiæ, suffragio ipsius Domini nostræ gratio-
sissimæ, quæ non relinquit sperantes in ea, mira-
culum ob peccatum ipsius Domini Paduæ in brevi
sermone concludens: Paduam cum suis Terris,
Castris, Oppidis, Fortiliis, Villis, & Jurisdic-
tionibus perdidit: ac etiam Tervisium similiter cum
suis Castris, & Fortiliis perdidit de mense Octo-
bris die . . . Et nota, quod ipse D. Franciscus,
recepta ei Civitate Tervisii per Cives Terræ, sti-
pendiarii se cum ipso Domino introduxerunt in
Castro, quod est in Civitate Tervisii, & Cives
fecerunt nomine Ducalis Domini. Ipse vero de-
dit ipsum Castrum cum omnibus aliis Castris &
Fortiliis Domino Comiti, & posuit se gratiæ
Domini Comitis. Quos duci fecit in sua Civita-
te, quæ nominatur Comum; pulchra Civitas de-
super Mediolanum. Quos in eadem Civitate ca-
ptivos retinuit. Et de suis carceribus exivit ipse
D. Franciscus Novellus, qui postmodum Paduam
recepit in M. CCC. XC. in fine Junii.

Sed redeundo ad Dominum nostrum Reveren-
dissimum D. Joannem Patriarcham prædictum,
misit in Patria Forojulii de Maii (a) quemdam
suum Militem, Magnificum virum, magnæ ho-
minem staturæ, in ætate bene annorum LX. in
suum Mareschalcum: & applicuit in Glemonam,
& noluit intrare Utinum, nec aliam Terram pa-
triæ; ibique moram trahens habitavit usque ad
Domini Patriarchæ adventum. Cui Domino Ma-
reschalco, nomine D. Nicolaus de Buch Bohemus,
nomine ipsius Domini Patriarchæ ipse Dominus
Paduæ dari fecit omnia Fortilia, quæ recupera-
verat in Forojulii, & in se habebat: in quibus
suos posuit, Capitaneum, & Officiales. Et in
Savorgnanum intravit Franciscus Nascinguerræ de
Civitate Austria, dicens illum locum suum esse, &
fuisse suorum Antecessorum.

Dominus Patriarcha male informatus contra U-
tinenfes, & specialiter contra D. Fredericum Mi-
litem de Savorgnano, partem Civitatis cepit.
Finaliter venit in Utino, & ostendit se velle Con-
siliū Utini transmutare: & sic fecit, & deputa-
vit quosdam ribaldos artifices num. XII. ad regi-
men Terræ Utini. Partes erant inter cives Terræ

magnæ, unde ipsum D. Fredericum Militem mul-
tum cepit odio. Hoc totum dicebatur facere in-
ductu Domini Paduæ, qui nondum Terras perdi-
derat, & inductu Civitatis. Domina Elisa-
beth relicta olim Nobilis D. Francisci, patris ip-
sius D. Frederici, ejus noverca, lamentabatur Do-
mino Patriarchæ contra ipsum D. Fredericum: ex
quo ipse D. Fredericus secessit in Castro suo Pin-
zani, non audens in Utino moram ducere. Do-
mina Elisabeth prædicta habebat in Curia Domi-
ni Patriarchæ quemdam Militem suum consangu-
ineum, una cum ea instantem Domino Patriarchæ.
Eidem Domino contra ipsum D. Fredericum pe-
tebat ipsa Domina ipsi D. Frederico, tanquam
hæredi Dominorum Francisci & Hæstoris ejus fi-
liorum & dicti olim D. Francisci Militis patris
dicti Frederici, partem eorum tangentem de hæ-
reditate paterna dicti olim D. Francisci ejus Viri.
D. Fredericus videns, Dominum Patriarcham in-
dignatum contra eum, contentus erat ut ipsa quæ-
stio determinaretur per modum judicii & in ter-
minis coram suo Vicario, & in judicio vel in Bo-
nonia aut Parisio in puncto juris: si in aliquo ei-
dem teneretur secundum determinationem judicii
sui, vel Sapientum, sic facere non recusabat. Con-
tra quem Dominus Patriarcha prædictus sæpe in
Terra Utini arremum fieri fecit.

Finaliter uno die fecit capi quemdam civem, no-
mine Dethalmus de Andreottis de Utino, homi-
nem antiquum, ætatis annorum fere LXX. qui
semper amator & defensor extiterat domus Sa-
vognanorum: nunc autem contrarius ipsius D. Fre-
derici, qui quemdam, nomine . . . suum inimi-
cum interfecerat de Soldoneriis super Dominio Do-
minorum Ducum Austriæ, prope villam Curia
Naonis. Erant circumcirca XXX. anni, de cujus
obitu litteras absolutionis habebat a Dominis Du-
cibus Austriæ, a Dominis præteritis Patriarchis,
& pacem cum ejus inimicis. His omnibus non ob-
stantibus, poni eum jussit in manibus novorum
Rectorum iniquorum; inter quos erant Platusius
Speronarius, & Christophorus Misulinus Nota-
rius, inimici Dethalmi, ipsumque acerrime tor-
mentantes. Ipsumque Dethalmum duci fecerunt
subito ad judicium in platea Utini. Et crida facta
fuit, ut in pœna Ducatorum ducentorum nullus
sua verba facere ausus esset. Et Domino stante
ad fenestras Castri, gentes suæ in platea armatæ;
Martinus Thomadini sententiam protulit contra
eum, debere decapitari. Sed Nicolas q. f. Gabrie-
lis sententiam protulit, quod nec eum condemna-
bat, nec eum absolvebat. Ipse vero Dethalmus
propter torturam sibi datam non poterat pedes-
tare, sed portabatur super una cathedra: ibique
stans, nullus ausus fuit suum verbum fecisse, sed
ipse solus vix loqui potens ex nimia tortura pe-
tebat, & requirebat sua jura absolutionis audiri
debere. Nihilum ei valebat, jura ejus nec value-
runt; quia deportatus super cathedra, illico fuit
decapitatus. Qui si stetisset in dilectione ipsius D.
Frederici, non sic factum foret de eo: imo factus
erat de familia dicti Domini Patriarchæ, duobus
diebus ante habens ejus litteram familiaritatis. Et
detruncato ei capite, ultra horam stetit in capsa;
quare Dominus Patriarcha habere voluit ab eo-
dem pro incertis libras mille solidorum, quas
habuit.

Post hæc dum Dominus Patriarcha esset in cœ-
nis, misit in Civitate Utini pro quodam divite,
nomine Nicolaus Manini; qui totus erat intimus
amicus, & dilectus D. Frederici, qui subito ascen-
dens Castrum, ivit ad præsentiam ipsius Domini:
& sic jussit retineri, usquequo cœnasset. Exivit
unus,

(a) Anno 1388.